

Na Varuai Letasi Nigna Pita

Na Titiono Eigna Na Letasi Iaani

Pita, na mane vaovarongo nigna a Jisas, ke risoa na letasi iaani kekeha vinogha leghugna ke risoa vasikei nigna na letasi. Imanea ke risoa vanira na komi tinoni kena vaututuni kena mono tadia kekeha provins kena vunaghi pungusira mara Rom.

Pita ke risoa na letasi iaani eigna ke adoa mara na velepuhi piapilau kedana mai mena pilaunira na komi tinoni kiloau. Pita ke adoa na theheagna ke gharani ghohi me magnahaghinia keda vahetara na komi tinoni kiloau eigna kedana leghua vamua na velepuhi ke tutuni. Pita ke velera eigna kedana tatango ngasi kori velepuhi kena rongovia tadia mara na vetula eigna imarea kena reghia a Jisas kori matadia.

Sina velepuhi piapilau a Pita ke velea kekeha tinoni kena eia, vaghagna a Jisas Kraiss keda boi tabiru mai. Pita ke velea kori letasi iaani, na tabirugna mai a Jisas keda pukuni tate mai tutuni, toke katida boi adoa na maghavu imanea keda mai. Jisas ke sasaa keda pitu, eigna imanea ke magnahaghinia keda vahavira arahai kedana talua na havidia ke koakoa.

Na komi fata ke nagho kori letasi iaani:

Na puhi ke jino kedana leghua na komi tinoni kiloau (1:1-21)

Na komi velepuhi piapilau (2:1-22)

A Jisas Kraiss keda tabiru mai (3:1-18)

¹ Inau a Saimon Pita, na mane agutu ma na mane vetula nigna a Jisas Krai. Inau ku risoa atua itamiu ighamu koti hatia na vaututuni ke pukuni toke ke vaghagna vamua nimami na vaututuni. A Jisas Krai, nida a God ma a Vahavida, imanea ke heghita ighita gougovu nida na vaututuni eigna ke eia hahali na hava ke jino. ² Inau ku tarai kaea a God gi keda pukuni vatokeghamu me heghamu na soleana eigna ighamu koti adoa imanea moti adoa mua nida a Lod Jisas.

Na Puhi Ke Magnahaghinia A God

³ A Jisas ke mono na mana nigna a God itagna. Kori mana iangeni, a Jisas ke heghita na komi fata gougovu keda hatheghita na leghuagna na puhi ke vatotogo a God. Na komi fata irangeni na nida eigna ighita kati pukuni adoa a Jisas Krai, imanea ke kiloghita eigna ke thaba puala me pukuni jino. ⁴ Na vunegna a Krai ke thaba me jino, imanea ke taluhaghorea gi keda eia na komi fata ke toke vanighita. Imanea ke taluhaghorea iangeni eigna kotida hatia na puhigna a God ke jino moti mamaluha tagna na leghuagna na komi vanohehe ke dika kori maramagna ke vadiadikala na havidia arahai kena leghura.

⁵ Na vunegna a Krai ke eia iangeni vanighamu, oti agutu heta eigna na komi fata iraani keda mono kori havimiu: na vaututuni tagna a Krai, ma na leghuagna hahali na puhi ke jino, ma na thaothadogha eigna a God, ⁶ ma na reireghighamugna tagna na koakoa, ma

na sokara ngasi kori vido ke padaghamu na vahotha, ma na leghuagna na puhi ke vatotogo a God,⁷ ma na dothoviragna ara kulamiu kiloau, ma na dothoviragna na komi tinoni gougovu.⁸ Gi na komi fata ke toke irangeni keda talu kotu kori havimiu, ighamu kotida adoa nida a Lod Jisas Krai kori puhi keda hatheghamu na eiagna na komi fata ke toke.⁹ Kari aha ke boi mono na komi fata ke toke irangeni kori havigna, imanea ke vaghagna na tinoni ke boi dodoro toetoke ba ke doa, eigna imanea ke havaghinia a God ke talutavogha ghohi na komi paluhagna.

¹⁰ Ara kulagu kiloau, oti saghoi eia vaghagna iangeni, keana oti agutu heta bali tateli aua e tutuni a God ke vahighamu eigna kotida nigna na komi tinoni. Gi kotida agutu heta bali leghua na komi puhi ke jino, teo kotida jefehaghinia a God.¹¹ Ma God keda totogo na lubatighamugna eigna kotida haghe kori nigna na hughuta nida a Lod ma a Vahavida, Jisas Krai. Ma na nigna na hughuta teo keda govu.

¹² Toke ighamu koti adoa ghohi na komi fata iraani, moti tangolingasia na velepuhi ke tutuni kena velepuhighamu, inau kuda talu titionora itamiu hahali.¹³ Inau ku ghaghana e toke kuda talu titionoa na komi fata iraani itamiu kori vido ku talu havi mua eigna kotida boi havaghinia.¹⁴ Eigna nida a Lod Jisas Krai ke tatelia vaniu e boi hau gi inau kuda thehe.¹⁵ Na vunegna iangeni inau ku agutu heta bali veleghamu na komi fata iraani. Kori vido inau kuda thehe sanighamu, inau ku bosi magnahaghinighamu kotida havaghinira.

Mara Na Vetula Kena Reghia Na Siladagna A Krais

¹⁶ Kori vido ighami kiti veleghamu nida a Lod Jisas Krais keda tabiru mai kori mana, ighami kiti boi titionora na komi titiono kena hai agutu hadia na komi tinoni. Teo! Ighami kiti reghia kori matamami ghehemami imanea ke thaba vano. ¹⁷⁻¹⁸ Ighami kiti mono duagna a Jisas kori suasupa ke tabu kori vido a God ke ghaghana bohea me tateli aua imanea ke thaba puala. Kori vido iangeni ighami kiti rongovia na haghore ke oha horu mai i popo. A God na Mama ke thaba vano ke velea, “Iaani pukuni dathegu ku dothovia puala. Mi nau ku totogo puala eigna imanea.”

¹⁹ Na vunegna ighami kiti reghia na fata iangeni, ighami kiti pukuni adoa na hava kena velea mara na profet e tutuni. E toke gi kotida rorongong toetoke tadia na komi haghoredia mara na profet, eigna na komi haghoredia vaghagna na lui ke raraha kori vido ke puni. Oti vaovarongo tadia na komi haghoredia me ghiighilei tabiru mai a Jisas Krais. Na maigna imanea keda vaghagna na ghama dani ma na raraghagna keda laema kori ghaghanamiu. ²⁰ Na hava ke pukuni nagho vano iaani: Oti thaothadoghagna na komi haghoredia mara na profet kena risoa tadia na komi Rioriso ke Tabu, imarea kena boi velea na komi fata iraani leghuagna na ghaghanadia ghehedia. ²¹ Eigna na haghoredia mara na profet ke boi au mai kori ghaghanagna na tinoni. Teo! Na Tarunga ke Tabu ke batua na ghaghanadia gi ena titionoa na komi haghore ke mai tagna a

God.

2

Mara Velepui Piapilau

¹ I hau kekeha mara na profet piapilau kena mono itadia na komi tinonidia i Israel. Vaghagna iangeni mua, kekeha mara velepuhi piapilau kedana mai itamiu. Imarea kedana velea na hava kena velepuhighamu ke tutuni, kari nidia na velepuhi keda diadikala nidia na vaututuni arahai kedana leghua. Toke a Lod Jisas Kraiss ke thehe bali vamamaluhara kori koakoa, imarea kedana taveti sania. Na vunegna kena eia iangeni, boi hauhaugna a God keda pukuni vaparara. ² Sethe na tinoni kiloau kedana leghura kori eiagna na komi puhi ke dika, ma na vunegna iangeni na komi tinoni kedana turughu na titiono diadikala na velepuhi ke tutuni. ³ Mara na velepuhi piapilau kedana velegamu na komi titiono piapilau bali hatia nimiu na komi fata. Imarea kedana eia iangeni eigna kena mamagna na komi fata ke sethe kori marmagna. A God ke fatera ghohi eigna na puhi iangeni, ma na nidia na papara ke gharani mai ghohi.

⁴ Ighita kati adoa a God keda vaparara eigna imanea ke boi rarovira na komi enjel kena huhughua i hau. Imanea ke vetulara vano kori meleha papara mi marea kedana mono ngengeni kori puni me ghiaghilei mai na maghavu imanea keda fatera. ⁵ Mi kori maghavu ke mono a Noa, a God ke vaparara na komi tinoni kena leghua na komi puhi ke dika. Imanea ke vetula na biringita hutu bali vathehera gougovu. A Noa duagna

vitu na tinoni vamua, a God ke vahavira, eigna a Noa ke velera na komi tinoni bali leghua na puhi ke jino. ⁶ Ma God ke vaparara mua na komi tinoni tadia e rua na meleha Sodom mi Gomora. Imanea ke vathehera kori joto bali tatelia tadia na komi tinoni gougovu na hava keda padara arahai kena huhughua. ⁷ Kari gi e pughuli jurua i Sodom, a God ke vahavia a Lot, na mane jino ke dikahehegna puala eigna na komi tinonidia i Sodom kena eia na komi puhi ke dika mena boi leghua na komi vetula. ⁸ Leuleghu dani a Lot ke papara puala kori ghaghanagna eigna imanea ke rongovira me reghira na komi puhi ke dika kena eia arahai imanea ke mono itadia.

⁹ Na komi titioni irangeni ke tatelia vanighita a God keda vahavira arahai kena leghua kori vido kena pada na vahotha. Mena tatelia mua vanighita a God keda vaparara na komi tinoni dika me ghiieghilei jufu mai na maghavu imanea keda fatera. ¹⁰ Na papara keda tahu vano tadia arahai kena leghua nidia na komi vanohehe ke dika mena boi sasaa na leghuagna na komi vetula nigna a God.

Mara na velepuhi piapilau kena boi mataghu na eiagna na komi puhi ke dika mena tau-talunagho. Mena boi mataghu na vele diadikalaragna na komi enjel. ¹¹ Toke na komi enjel kena pukuni mana vano tadia mara na velepuhi piapilau, imarea kena boi vele diadikalara kori matagna a God.

¹² Keana mara na velepuhi piapilau kena vele diadikalara na komi fata kena boi thaothadoghagna. Imarea kena vaghagna na

komi fata kaukagu kena boi toatogha eigna na hava kena eia, mena leghura vamua na komi fata ke magnahaghinia na tonodia. Na komi fata kaukagu ena mono mai vamua eigna na komi tinoni kedana tangolira mena vathehera. Me vaghagna na komi tinoni kena vathehera na komi fata kaukagu, a God keda diadikalara mara na velepuhi piapilau irangeni. ¹³ Na vunegna nidia na komi tango ke vaparara na komi tinoni, a God keda vaparara. Imarea kena magnahaghinia puala na eiagna na komi haidu kori dani bali thauthavu ghadia na vanga ma na kou. Kori vido kena mai bali vanga duamiu, imarea kena tautalunagho eigna kena pilaunighamu. Na vunegna kena eia na komi puhi dika iraani, na komi tinoni kena boi vaututuni kena haghore diadikalaghamu gougovu. ¹⁴ Kori vido kena reghia na koi vaivine, imarea kena toatogha vamua na nere duadia. Mena boi vagovua na eiagna na komi puhi ke dika. Imarea kena pilaunira arahai ke lae nidia na vaututuni eigna kedana eira mua na komi puhi ke dika. Mi mara na velepuhi piapilau irangeni, imarea kena pukuni adoa puala na puhi gumao. Kari a God keda vaparara eigna na komi fata ke dika kena eia. ¹⁵ Imarea kena jefe kori hangana ke jino mena leghua na hangana ke dika ke leghua a Balam dathegna a Beo. A Balam ke totogo keda hatia na rongo tagna na eiagna na fata ke boi jino.* ¹⁶ Keana kori vido iangeni, nigna na dongki ke titiono itagna

* **2:15** 2:15 Reghia Nambas 22:1-41

kori haghoregna na tinoni me veleagna eigna keda boi eia na fata ke boi jino iangeni. Ma na haghoregna nigna na dongki ke vasotoa imanea tagna na eiagna na fata ke mee.

¹⁷ Mara na velepuhi piapilau kena boi hathea ahai. Imarea kena vaghagna na futu bea ke mumuja. Mena vaghagna mua na puni uha ke ghurihia kililira na ghuri me boi uha. A God ke kaikalitia ghohi na vido ke puni puala bali monodia. ¹⁸ Imarea kena titiono tautalunagho kari na komi fata kena velea e teo sa ghaghanagna. Mena velera na komi tinoni e toke vamua gi kedana eia na komi fata ke dika ke magnahaghinia na tonono. Mara na velepuhi piapilau kena velea iangeni eigna kedana vasikilira kori koakoa arahai kena eu taveti sanira na komi puhi ke dika. ¹⁹ Mara na velepuhi piapilau kena velera na komi tinoni gi kedana leghua nidia na velepuhi, imarea kedana mamaluha bali leghua na vanohehegna na tonodia. Kari imarea ghehedia ena boi mamaluha, eigna na komi puhi ke dika kena eia ke vunaghi pungusira. Ke vaghagna iangeni, eigna na tinoni keda leghua vamua na hava ke vunaghi pungusia.† ²⁰ I hau, mara na velepuhi piapilau kena taveti sanira na komi puhi ke dika kori maramagna eigna kena adoa a Jisas Kraiss, na nida a Lod ma a Vahavida. Keana ikeagaieni imarea kena ghoi eia tabirua na komi puhi ke dika, ma na komi fata irangeni

† **2:19** 2:19 Sina totoghalegna na fata iaani, na mane ke kou memee hahali. Toke imanea ke magnahaghinia puala na vasotoagna na kou, kenughua e vahothahaghinia eigna ke vaghagna na kou ke vunaghi pungusia.

kena vunaghi pungusira na havidia. Na vunegna iangeni, na monoadia ikeagaieni ke dika vano tagna na monoadia i hau gi ena adoa a Kraais. ²¹ Gi kedana boi adoa na havi ke jino, na papara keda hera a God keda boi rae tahu. Keana na vunegna imarea kena adoa na havi iangeni, kari ena taveti sania na leghuagna na komi vetula ke hera a God, nidia na papara keda tahu vano. ²² Na puhidia imarea ke tatelia e rua na titiono iaani ke tutuni: “Na aku ke lulua kenughua ghoi tabiru me ghania na luluagna,” me, “Na botho ke raraha kenughua ghoi tabiru me loalogha kori gnagnapa.”

3

A Lod Jisas Keda Ghoi Tabiru Mai

¹ Ara kulagu, iaani na varuai letasi ku risoa atua itamiu. Tagna e rua nigua na letasi, inau ku veleghamu kekeha fata koti adoa ghohi eigna na ghaghanamiu keda jino. ² Inau ku magnahaghinighamu kotida togha tabirua na komi fata mara na profet nigna a God kena velea i hau, ma na velepuhi nigna a Lod a Vahavida kena titiono vanighamu mara na vetula.

³ Na fata ke nagho ku magnahaghinighamu kotida adoa iaani: Tadia na komi dani iraani gi e tabiru mai a Jisas, kekeha tinoni kedana leghua nidia na komi vanohehe ke dika mi marea kedana leuleughamu. ⁴ Imarea kedana velea, “A Jisas ke taluhaghorea imanea keda ghoi tabiru mai, keana ikeagaieni ivei ke mono na? Mara kena kidi batughita kori kiloau ena thehe

ghohi, kari e teo sa fata ke tavogha turughu kori vavuhagna na maramagna me jufu ikeagaieni.”

⁵ Arahai kena titono vaghagna iangeni, imarea kena magnahaghinia kedana havaghinia a God ke vavuhara na maaloa ma na thepa kori haghoregna vamua. A God ke vavuha na thepa kori bea, ma na thepa ke tate au mai kori bea. ⁶ Leghugna iangeni a God ke diadikala na maramagna kori bea kori vido ke vetula na uha gi e biringita. ⁷ Ma God ke velea ghohi na maaloa ma na thepa keda talu mono me ghiaghilei jufu na maghavu imanea keda vadiadikalara kori joto. Kori maghavu iangeni, imanea keda fatera me vadiadikalara na komi tinoni kena boi leghua.

⁸ Ara kulagu ku dothovighamu, oti saghoi havaghinia na fata iaani. Tagna a Lod sina dani vaghagna sina toghai vinogha vamua, sina toghai vinogha vaghagna sina dani vamua. ⁹ Kekeha tinoni kena toatogha a Lod ke boi saisami na eiagna nigina na taluhaghore bali ghoi tabiru mai. Teo. Imanea ke sasaa keda pitu eigna ke bosu magnahaghinia na vadiadikalagna sa tinoni. Imanea ke magnahaghinira na komi tinoni gougovu kedana talua na havidia ke koakoa.

¹⁰ Vaghagna teo ahai ke adoa ingiha keda mai na mane bilau, ighita kati boi adoa na dani keda ghoi tabiru mai a Lod. Kori dani iangeni na maaloa keda govu kori taitangi ke vaghagna na joto ke hutu. A God keda vadiadikalara na aho ma na vula ma na komi vaitughu tagna na joto.

Ma na maramagna ma na komi fata itagna keda govu mua.

¹¹ Na vunegna a God keda vadiadikalara na komi fata gougovu, oti mono jino moti eia na hava ke magnahaghinia a God ¹² kori vido koti pitua na nigna na dani keda mai. Oti agutu heta eigna keda jufu mai saisami na dani iangeni. Kori dani iangeni a God keda diadikala na maaloa kori joto ma na aho, ma na vula, ma na komi vaitughu kedana pidaravu. ¹³ Toke a God keda eia iangeni, ighita kati pitua na maaloa mathangani ma na thepa mathangani eigna a God ke taluhaghorea keda eia iangeni. Ma arahai kedana mono ngengeni, imarea kedana eia vamua na hava ke jino.

¹⁴ Ara kulagu, kori vido koti pitua na maghavu na komi fata iraani keda tate mai itagna, oti agutu heta bali mono jino gi a God keda boi toroghamu tagna sa fata. Moti agutu heta mua eigna kotida mono kori soleana duagna. ¹⁵ Oti saghoi havaghinia a Lod ke sasaa keda pitu, eigna imanea ke magnahaghinia keda vahavira arahai kedana talua na havidia ke koakoa. Iangeni ke nanaba vamua na hava ke veleghamu a Pol, a kulada kati dothovia. A God ke hea a Pol na thaothadogha eigna keda risoa na komi fata irangeni. ¹⁶ Tadia nigna na komi letasi, a Pol ke velepuhi eidia na komi fata irangeni. Kekeha fata ke mono tadia nigna na komi letasi e vahotha puala katida thaothadoghagna. Kekeha tinoni kena boi thaothadogha me lae nidia na vaututuni, imarea kena pilungi kililia na hava ke risoa a Pol mena pilungia mua kekeha fata ke

mono tadia na komi Rioriso ke Tabu. Na vunegna imarea kena eia na puhi iangeni, a God keda vadiadikalara.

¹⁷ Ara kulagu, na vunegna koti adoa ghohi iaani, oti reireghi toke ghamu eigna na komi tinoni dika kedana boi pilaunighamu kori nidia na velepuhi piapilau. Gi kotida leghura, teo kotida sokara ngasi kori nimiu na vaututuni.

¹⁸ Keana oti vaheta mua nimiu na vaututuni kori hatiagna na dotho ma na thaothadogha ke mai tagna nida a Lod ma Vahavida, Jisas Krai.

Ati kilothaba imanea thovohaliu! Amen.

**Na Rorong Ke Toke Eigna a Jisas Krai
The New Testament in the Bughotu language of the
Solomon Islands
Niu Testament long langguis Bughotu**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bughotu

Translation by: SITAG

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-11-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 30 Nov 2021

ff048ce1-500f-52e4-9ba7-18fcd6abd5f1